

Dosarul nr. 3ra-1105/23
2-23161085-01-3ra-15112023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, Gr. Dașchevici, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

18 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Ion Duca,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Duca împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 în partea ce vizează examinarea cererilor nr. CEC-10ALG/86 din 07 noiembrie 2023 și nr. CEC-7/9859 din 08 noiembrie 2023, cu obligarea renumărării buletinelor de vot pentru alegerea primarului în or. Sîngera și a consilierilor în Consiliul or. Sîngera din cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023,

împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Ion Duca,

c o n s t a ț ă :

La data de 13 noiembrie 2023, Ion Duca a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale (în continuare – CEC) cu privire la anularea Hotărârii CEC nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 în partea ce vizează examinarea cererilor nr. CEC-10ALG/86 din 07 noiembrie 2023 și nr. CEC-7/9859 din 08 noiembrie 2023, cu obligarea renumărării buletinelor de vot pentru alegerea primarului în or. Sîngera și a consilierilor în Consiliul or. Sîngera din cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 (f.d. 1-3).

În motivarea acțiunii reclamantul Ion Duca a invocat că, a participat la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023 în calitate de concurent electoral pentru alegerea consilierilor în Consiliul or. Sîngera și pentru alegerea primarului or. Sîngera.

Rezultatele preliminare ale votării în circumscripția electorală Sîngera nr. 1/4 au fost plasate pe pagina oficială a CEC la data de 06 noiembrie 2023.

Reclamantul a menționat că, nu este de acord cu rezultatele preliminare ale votării în circumscripția electorală Sîngera nr. 1/4, deoarece buletine de vot valabile la alegerea consilierilor în Consiliul or. Sîngera constituie – 4 433, iar buletine de vot nevalabile la alegerea consilierilor în Consiliul or. Sîngera au constituit – 243,

prin urmare diferența între buletinele de vot valabile exprimate și buletinele de vot nevalabile la alegerea consilierilor în Consiliul or. Sîngera constituie – 5,19%.

Reclamantul a considerat că, prin numărarea incorectă a buletinelor de vot au fost influențate rezultatele votării, inclusiv atribuirea mandatelor de consilier.

A indicat că, ultimul mandat de consilier atribuit constituie 147 de voturi, iar reclamantul conform rezultatelor preliminare a acumulat 135 de voturi ceea ce constituie o diferență de 0,17%.

Totodată, a notat că în procesul-verbal al biroului electoral al Secției de votare nr. 1/263, privind rezultatele numărării la alegerea consilierilor în Consiliul or. Sîngera și a primarului or. Sîngera la rubrica „numărul buletinelor de vot neutilizate și anulate” au fost efectuate rectificări.

La fel, a remarcat că datele înscrise în procesele-verbale, inclusiv rectificările efectuate în procesul-verbal al biroului electoral al Secției de votare nr. 1/263 de numărare a voturilor pun la îndoială conformitatea și veridicitatea acestora.

Reclamantul a considerat că, prin renumărarea buletinelor de vot nevalabile și buletinelor de vot valabile exprimate pentru concurenții electorali se poate stabili numărul corect de voturi exprimate pentru toți concurenții electorali. Astfel, unica modalitate de a stabili cu certitudine rezultatele votării pentru toți concurenții electorali și de a înlătura suspiciunile ridicate, este renumărarea voturilor.

Totodată, a menționat că 14 buletine de vot la alegerea consilierilor în Consiliul or. Sîngera în favoarea sa au fost excluse, iar din procesele-verbale ale Secției de votare se poate deduce că 14 buletine de vot lipsesc.

La data de 07 noiembrie 2023 și 08 noiembrie 2023 a depus trei cereri/contestații în adresa CEC, prin care a solicitat să se dispună renumărarea buletinelor de vot. Două din ele au fost examinate și respinse de către CEC prin Hotărârea nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 (nr. CEC-10ALG/86 din 07 noiembrie 2023 și nr. CEC-7/9859 din 08 noiembrie 2023), iar una nu a fost încă examinată, deși a expirat termenul de examinare a acesteia (nr. CEC-10ALG/79 din 07 noiembrie 2023).

Reclamantul a invocat că, Hotărârea CEC nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 este ilegală și urmează a fi anulată, deoarece CEC nu a examinat cererile subsemnatului în mod obiectiv și imparțial, le-a examinat împreună cu alte cereri.

A relevat că CEC nu a examinat argumentele de fapt și de drept pe care Ion Duca le-a invocat în susținerea solicitării de renumărare a voturilor. Din cuprinsul hotărârii nu este clar din ce considerent cererile sale au fost apreciate ca fiind neîntemeiate.

Reclamantul a concluzionat că CEC este obligată să respecte legislația în activitatea sa și să nu fie părtinitoare, să pronunțe hotărâri similare în cazuri similare. Cu regret, în alte cazuri similare CEC a pronunțat hotărâri prin care a dispus renumărarea voturilor, iar în cazul reclamantului – a respins neîntemeiat solicitările.

La data de 15 noiembrie 2023, Ion Duca a depus în instanță de judecată două cereri prin care a solicitat suspendarea confirmării rezultatelor votării pentru alegerea Consiliului or. Sîngera și pentru alegerea primarului or. Sîngera, până la rămânerea definitivă a hotărârii instanței de judecată în prezentul litigiu. La fel, a solicitat obligarea CEC să examineze cererea nr. CEC-10ALG/79 din 07 noiembrie 2023 în ședință publică (f.d. 82-84).

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Ion Duca împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 în partea ce vizează examinarea cererilor nr. CEC-10ALG/86 din 07 noiembrie 2023 și nr. CEC-7/9859 din 08 noiembrie 2023, cu obligarea renumărării buletinelor de vot pentru alegerea primarului în or. Sîngera și a consilierilor în Consiliul or. Sîngera din cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 (f.d. 106, 107-120).

În motivarea soluției adoptate, Curtea de Apel Chișinău a reținut că decizia CEC privind conexarea contestațiilor și cererilor și examinarea lor într-o singură procedură administrativă, inclusiv și a reclamantului este una proporțională în raport cu scopul urmărit și anume examinarea acestor contestații într-un mod simplu, adecvat, rapid și eficient, iar instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că contestația depusă la CEC sub nr. CEC-10ALG/79 din 07 noiembrie 2023 și contestația cu nr. CEC-7/9859 din 08 noiembrie 2023, au un conținut similar și includ aceleași cerințe ale reclamantului, iar ca urmare CEC întemeiat le-a conexas și s-a expus asupra legalității acestora prin Hotărârea nr.1575 din 10 noiembrie 2023, prin care a respins contestația cu nr. CEC-7/9859 a domnului Ion Duca, candidat la funcția de primar și consilier în Consiliul or. Sîngera, prin care solicită renumărarea voturilor pentru funcția de primar și consilier local în or. Sîngera.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a apreciat ca fiind neîntemeiat argumentul invocat de reclamant precum că, CEC nu s-a expus asupra contestației sub nr. CEC-10ALG/79 din 07 noiembrie 2023, or, argumentele invocate din această contestație au fost examinate de CEC.

Făcând referire la art. 85 alin. (1), (3) și (5), art. 95 alin. (10), art. 97 alin. (2) pct. 2) lit. b) din Codul electoral, prima instanță a reținut că, la adoptarea Hotărârii nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 în partea ce vizează examinarea contestației înaintată de Ion Duca, autoritatea publică, la caz CEC și-a exercitat dreptul discreționar, reieșind din circumstanțele de fapt constatate și în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, care se circumscriu procedurii privind renumărarea voturilor.

Prima instanță a indicat că atât la examinarea contestației de către CEC, cât și în cadrul ședinței de judecată Ion Duca nu a prezentat probe care ar confirma careva dubii semnificative privind veridicitatea proceselor-verbale privind rezultatele numărării voturilor, întocmite de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Sîngera nr. 1/4.

Cu referire la argumentul lui Ion Duca precum că, urmare a anunțării voturilor s-a stabilit existența unei diferențe de până la 10% între voturile valabil exprimate pentru concurenții electorali la candidat de primar și la candidat de consilieri locali ai or. Sîngera, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, acesta este un temei subsidiar, iar Ion Duca urma să invoce și eventuale încălcări ale procedurii de numărare și totalizare a voturilor în coraport cu celelalte date din procesul verbal privind rezultatele numărării voturilor, și anume: a) numărul de alegători înscriși în listele electorale de bază; b) numărul de alegători înscriși în listele suplimentare; c) numărul de alegători care au primit buletine de vot; d) numărul de alegători care au participat la votare; e) diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători

și numărul alegătorilor care au participat la votare; f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile; h) numărul total de voturi valabil exprimate; i) numărul buletinelor de vot primite de consiliul electoral de circumscripție; j) numărul de buletine neutilizate și anulate, inclusiv al celor completate greșit și anulate.

Prima instanță a apreciat ca fiind declarativ argumentul invocat de reclamant precum că, în procesul-verbal al biroului electoral al Secției de votare nr. 1/263, privind rezultatele numărării la alegerea consilierilor în Consiliul or. Sîngera și a primarului or. Sîngera la rubrica „numărul buletinelor de vot neutilizate și anulate” au fost efectuate rectificări, având în vedere că reieșind din conținutul acestor procese-verbale (f.d. 53-verso-54, 60-verso-61), nu se atestă prezența rectificărilor a membrilor biroului de votare nr. 1/263.

De asemenea, Curtea de Apel Chișinău a apreciat ca fiind neîntemeiat argumentul lui Ion Duca precum că, din procesele-verbale ale secțiilor de votare ar fi fost excluse 14 buletine de vot, or, reieșind din actele cauzei (f.d. 50-63) și la efectuarea unui simplu calcul matematic a datelor din procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor, și anume: a) numărul de alegători înscriși în listele electorale de bază; b) numărul de alegători înscriși în listele suplimentare; c) numărul de alegători care au primit buletine de vot; d) numărul de alegători care au participat la votare; e) diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare; f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile; h) numărul total de voturi valabil exprimate; i) numărul buletinelor de vot primite de consiliul electoral de circumscripție; j) numărul de buletine neutilizate și anulate, nu se atestă că au lipsit careva buletine de vot.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că argumentele invocate de Ion Duca în vederea dispunerii renumărării buletinelor de vot pentru alegerea primarului în or. Sîngera și a consilierilor în Consiliul or. Sîngera din cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 sunt neîntemeiate și declarative.

Referitor la solicitarea lui Ion Duca cu privire la suspendarea confirmării rezultatelor votării pentru alegerea Consiliului or. Sîngera și pentru alegerea primarului or. Sîngera, prima instanță a reținut că, aceasta nu întrunește condițiile de admisibilitate, or, CEC nu confirmă și nici nu infirmă rezultatele alegerilor, acțiunile în cauză în corespundere cu art. 171 și art. 172 din Codul electoral țin de competența consiliului electoral respectiv.

La data de 15 noiembrie 2023, ora 16:00, Ion Duca a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admiterea a contestației depuse de reclamantă (f.d. 125). Iar, la data de 16 noiembrie 2023, ora 13:20, Ion Duca a prezentat motivarea recursului (f.d. 129-132).

În motivarea recursului, suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată recurentul a indicat că prima instanță nu s-a expus asupra cerinței de a obliga CEC să examineze în ședință publică cererea nr. CEC-10ALG/79 din 07 noiembrie 2023.

La fel, recurentul a remarcat că Curtea de Apel Chișinău incorect a menționat în hotărârea sa, că cazurile examinate prin hotărârile CEC nr. 1561, 1562, 1564 din 09 noiembrie 2023 nu sunt similare cu cazul lui Ion Duca.

Recurentul a invocat că prima instanță fără just temei i-a respins cererea, or cererea de chemare în judecată a fost întemeiată și urma să fie admisă. Iar, instanța s-a preocupat de apărarea intereselor CEC și a avut rolul doar de avocat al acestei.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 15 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, dispozitivul hotărârii a fost notificat recurentului la 15 noiembrie 2023, ora 12:47, iar copia deciziei motivate i-a fost notificată la data de 15 noiembrie 2023, ora 16:10 (f.d. 121, 122).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Prin referința depusă la 16 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, CEC a solicitat respingerea recursului în temeiul art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ (f.d. 135-137).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Ion Duca, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și

temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Ion Duca, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Ion Duca, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate minuțios de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 §1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel

Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretinsei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ion Duca.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Ion Duca se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă